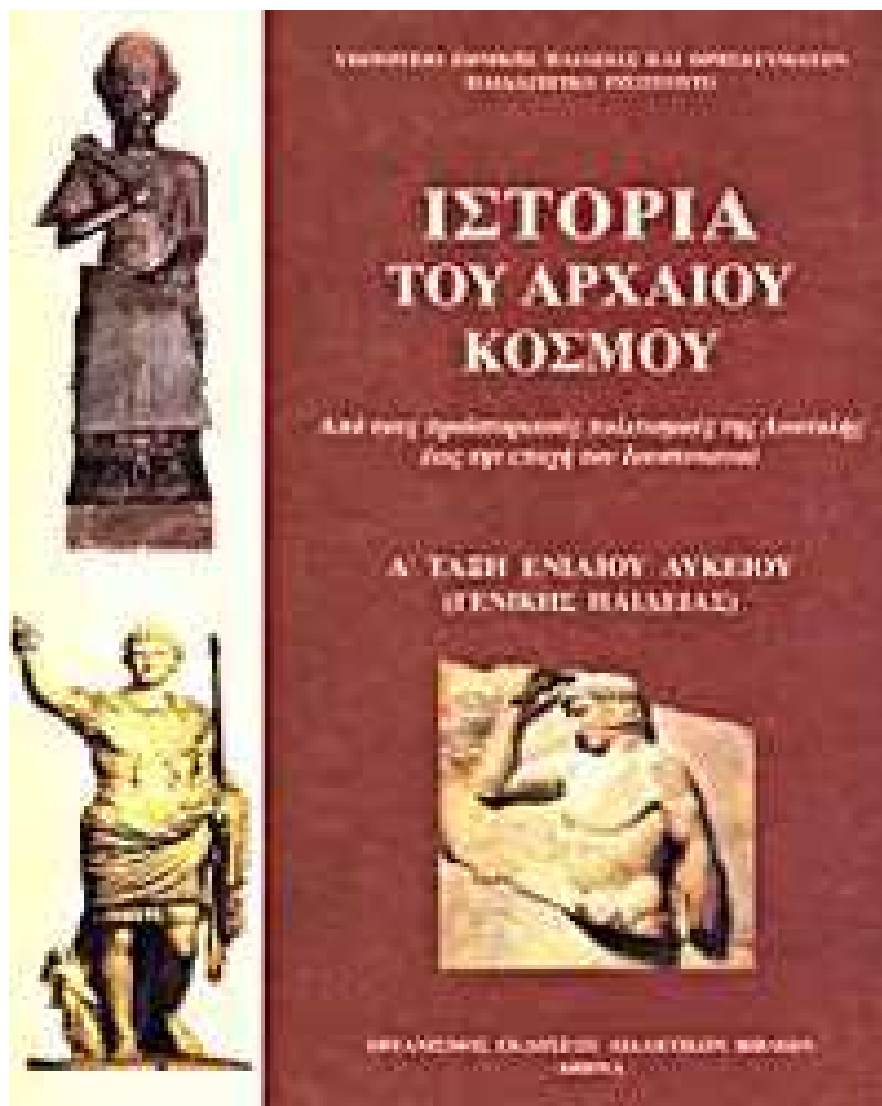

ΙΣΤΟΡΙΑ

Α' Λυκείου

18 διαγωνίσματα
(από προαγωγικές εξετάσεις)

1

ΟΜΑΔΑ Α:**ΘΕΜΑ 1ο**

α. Να γράψετε το όνομα του Έλληνα στρατηγού που πρωταγωνίστησε σε κάθε μια από τις παρακάτω αποφασιστικές αναμετρήσεις των περσικών πολέμων:

Θερμοπύλες:

Μαραθώνας:

Πλαταιές:

Σαλαμίνα:

β. Ποια η εξέλιξη των πολιτευμάτων κατά την αρχαιότητα; Να παρουσιάσετε το δημοκρατικό πολίτευμα.

ΘΕΜΑ 2ο

α. Να τοποθετήσετε τους πνευματικούς ανθρώπους της ελληνικής αρχαιότητας που σας δίνονται παρακάτω στην κατηγορία όπου ο καθένας ανήκει:

Θουκυδίδης Πλάτων Αριστοφάνης Αριστοτέλης Δημοσθένης Ηρόδοτος
Ισοκράτης Σωκράτης Σοφοκλής Ευριπίδης

Δραματικοί ποιητές	
Φιλόσοφοι	
Ρήτορες	
Ιστορικοί	

β. Εικονομαχία / Σχίσμα / Χρυσός Αιώνας / Σταυροφορίες / Αλληλέγγυον Πανδιδακτήριο / Αποικία

Να εξηγήσετε (με συντομία αλλά και επάρκεια) τέσσερις από τους παραπάνω ιστορικούς όρους.

γ. Να γράψετε ποιο σημαντικό ιστορικό γεγονός έγινε σε κάθε μια από τις παρακάτω χρονολογίες:

330 μ. Χ.
1054 μ. Χ.
1204 μ. Χ.
1453 μ. Χ.

ΟΜΑΔΑ Β:**ΘΕΜΑ 1ο**

Με ποιο χαρακτηρισμό έχει μείνει γνωστός στην ιστορία ο αυτοκράτορας Κωνσταντίνος και πώς δικαιολογείται αυτός από το παρακάτω κείμενο;

Σε ολόκληρη την ιστορία κανένας ηγέτης –ούτε ο Αλέξανδρος, ούτε ο Αλφρέδος, ούτε ο Κάρολος, ούτε η Αικατερίνη, ούτε ο Φρειδερίκος, ούτε καν ο Γρηγόριος– δεν άξιζε τόσο πολύ τον τίτλο του «Μεγάλου», όπως εκείνος που μέσα σε ένα πολύ σύντομο χρονικό διάστημα περίπου δεκαπέντε ετών πήρε δύο αποφάσεις, καθεμιά από τις οποίες θα άλλαζε το μέλλον του πολιτισμένου κόσμου. Η πρώτη

απόφαση ήταν να υιοθετήσει ως επίσημη θρησκεία της Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας το Χριστιανισμό –που μόλις πριν από μια γενεά είχε γνωρίσει τους πιο απηνείς διωγμούς. Η δεύτερη ήταν να μεταφέρει την πρωτεύουσα αυτής της αυτοκρατορίας από τη Ρώμη στην πόλη που έκτιζε, εκεί όπου άλλοτε υπήρχε το παλαιό Βυζάντιο, και η οποία έμελλε να μείνει γνωστή στην ιστορία, για τους επόμενους δεκαέξι αιώνες, με το όνομα Κωνσταντινούπολη. Αυτές οι δύο αποφάσεις και μαζί οι συνέπειές τους είχαν ως αποτέλεσμα να θεωρηθεί ο Κωνσταντίνος –με εξαίρεση το Χριστό, το Βούδα και τον προφήτη Μωάμεθ– ως ο άνθρωπος με τη μεγαλύτερη επιρροή σε ολόκληρη την ιστορία. (J. J. Norwich, Βυζάντιο, οι πρώτοι αιώνες, σ. 22)

ΘΕΜΑ 2ο

- α.** Πότε, ανάμεσα σε ποιους και γιατί έγινε ο Πελοποννησιακός πόλεμος;
β. Με βάση το κείμενο που ακολουθεί αλλά και τις ιστορικές σας γνώσεις να παρουσιάσετε τις συνέπειες του Πελοποννησιακού πολέμου για τις ελληνικές πόλεις που ενεπλάκησαν σ' αυτόν.

[Κατά την τρίτη περίοδο του Πελοποννησιακού πολέμου οι Σπαρτιάτες συνήψαν με τους Πέρσες, στην συμμαχία και οικονομική βοήθεια των οποίων είχαν βασιστεί για την νίκη τους επί της Αθήνας, την λεγόμενη ειρήνη του «Βασιλέως». Οι Πέρσες έτοιμ απέκτησαν το δικαίωμα να επεμβαίνουν στα πράγματα της Ελλάδας δήθεν για να διασφαλίζουν την αυτονομία των πόλεων-κρατών]. Για την ιστορία των Ελλήνων η ειρήνη του «Βασιλέως» αντιπροσωπεύει μια από τις πιο ταπεινές στιγμές της έσχατης παρακμής. Χρησιμοποιώντας η Περσία το αξίωμα εκείνο, που αποτελούσε το Α και το Ω της πολιτειακής ζωής των Ελλήνων, το αξίωμα της αυτονομίας των διαφόρων μεμονωμένων πόλεων, για να κατακερματίσει την Ελλάδα σε αδύναμα κρατίδια, και επιβάλλοντας την παρουσία του μεγάλου βασιλέως ως εγγύηση της κατάστασης αυτής, η μεγάλη δύναμη της Ανατολής κατόρθωσε επι τέλους να θέσει το πόδι της πάνω στον αυχένα του Ελληνισμού.

(H. Bengtson, Ιστορία της αρχαίας Ελλάδος, σ. 231)

ΘΕΜΑ 3ο

*«Είναι θέλημα Θεού η Πόλη να τουρκέψει...»
 «Θρήνος κλαυθμός και οδυρμός και στεναγμός και λύπη,
 Θλίψις απαραμύθητος έπεσεν τοις Ρωμαίοις.
 Εχάσασασι το σπίτιν τους, την Πόλιν την αγία.
 Το θάρρος και το κάυχημα και την απαντοχήν τους...» 2
 «Πήραν την Πόλιν, πήραν την...»*

Τα παραπάνω αποσπάσματα προέρχονται από δημοτικά τραγούδια και αναφέρονται στην πτώση της Κωνσταντινούπολης στα χέρια των Τούρκων. Με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις, να παρουσιάσετε τα αίτια που οδήγησαν στην άλωση. Τι σήμαινε, κατά την γνώμη σας, το γεγονός αυτό για τους Έλληνες;

ΟΜΑΔΑ Α΄**ΘΕΜΑ 1ο**

Συγκεκριμένες ανάγκες έγιναν αιτία για ν' αναπτυχθούν ορισμένοι κλάδοι θετικών επιστημών στην Αίγυπτο. Ποιες είναι αυτές οι επιστήμες;

ΘΕΜΑ 2ο

α. Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν γράφοντας τη λέξη ΣΩΣΤΟ Ή ΛΑΘΟΣ δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί η κάθε πρόταση.

- a) Ανώτατος άρχοντας των Μυκηναϊκών ανακτόρων ήταν ο άνακτας.
- b) Το μέγαρο είναι το κύριο μέρος ενός μυκηναϊκού θολωτού τάφου.
- c) Στην ομηρική κοινωνία το πλήθος αποτελούνταν από ανεξάρτητους ειδικευμένους τεχνίτες π.χ. ξυλουργούς χαλκουργούς κ.α.
- d) Η πόλη κράτος αποτελούνταν γεωγραφικά από την πόλιν ή άστυ και την ύπαιθρον χώρα.
- e) Η ελευθέρια, η ανεξαρτησία, η αυτάρκεια ήταν οι τρεις βασικές επιδιώξεις των πολιτών στα πλαίσια της πόλης-κράτους.
- f) Η πληθυσμιακή αύξηση κατά τα τέλη του 9ου αιώνα π.Χ. οδήγησε σε οικονομική κρίση.
- g) Η κρίση των ομηρικών χρόνων αντιμετωπίστηκε μόνο με τη διεξαγωγή κατακτητικών πολέμων και εδαφική επέκταση.
- h) Η αναζήτηση νέων αγορών αποτέλεσε αιτία που οδήγησε στην ίδρυση αποικιών.
- i) Η πορεία μεταβολής των πολιτευμάτων σε κάθε πόλη κράτος είναι η εξής : βασιλεία>ολιγαρχία>τυραννίδα>αριστοκρατία>δημοκρατία.
- j) Οι αισυμνήτες υπήρξαν λογοθέτες ,οι οποίοι ανέλαβαν να γράφουν νόμους συμβάλλοντας στη μεταβολή του αριστοκρατικού πολιτεύματος σε ολιγαρχικού.

β. Να βάλετε σε κύκλο το γράμμα που δηλώνει τη σωστή απάντηση.

- 1) Σε ποια από τις παρακάτω μάχες δεν συγκρούστηκαν οι Έλληνες με του Πέρσες.
 - a) Στη μάχη της Ιμέρας.
 - b) Στη μάχη των Θερμοπυλών.
 - c) Στη μάχη του Μαραθώνα.
 - d) Όλες έγιναν μεταξύ Ελλήνων-Περσών.
- 2) Κατά την ίδρυση της Α' Αθηναϊκής Συμμαχίας :
 - a) Το συμμαχικό ταμείο βρισκόταν στην ακρόπολη της Αθήνας.
 - b) Η Σπάρτη δέχτηκε να συμμαχήσει με την Αθηνά.
 - c) Οι σύμμαχοι πλήρωναν πλοία και χρήματα ως φόρο.
 - d) Τίποτα από τα παραπάνω δεν ισχύει.
- 3) Ποιος από τους παρακάτω δεν υπήρξε δημοκρατικός.
 - a) Ο Κίμων.

- b) Ο Εφιάλτη.
 c) Ο Περικλής.
 d) Όλοι υπήρξαν αρχηγοί των δημοκρατικών.
- 4) Ποιο από τα παρακάτω δεν θεωρείται λειτουργία.
 a) Η χορηγία.
 b) Τα θεωρικά.
 c) Η εστίαση.
 d) Η τριηραρχία.
- 5) Τι από τα παρακάτω δεν αποφασίστηκε με την Ανταλκίδειο Ειρήνη:
 a) Η παράδοση των ελληνικών πόλεων της Μ. Ασίας στους Πέρσες.
 b) Η αυτονομία σχεδόν όλων των πόλεων.
 c) Η παραχώρηση της Ίμβρου-Λήμνου-Σκύρου στους Πέρσες.
 d) Ο ορισμός των Σπαρτιατών ως τοποτηρητών της Ειρήνης.
- 6) Ποιος από τους παρακάτω υπήρξε εχθρός της πανελληνίας ιδέας.
 a) Ο Γοργίας
 b) Ο Δημοσθένης.
 c) Ο Ισοκράτης.
 d) Ο Φίλιππος Β'.
- 7) Η εδραίωση της κυριαρχίας του Φιλίππου έγινε με:
 a) Τη μάχη της Χαιρώνειας.
 b) Τη μάχη στα Λεύκτρα.
 c) Τη μάχη στη Μαντινεία.
 d) Τον Κορινθιακό πόλεμο.
- γ.** Τι γνωρίζετε για την πολιτιστική δράση του Μ. Αλεξάνδρου στην εκστρατεία του.

ΟΜΑΔΑ Β'

ΘΕΜΑ 1ο

Αφού μελετήσετε προσεκτικά το παρακάτω κείμενο να απαντήσετε στις ερωτήσεις:

- (α) Τι ήταν η πανελλήνια ιδέα και ποιοι οι κύριοι εκφραστές της;
 (β) Σύμφωνα με όσα λέει ο Ισοκράτης στο κείμενο, ποια τακτική πρέπει να ακολουθήσει ο Φίλιππος Β' για να ενώσει τις ελληνικές πόλεις;

«Σε βεβαιώνω ότι χρειάζεται χωρίς να διαφορήσεις καθόλου για τα προσωπικά σου συμφέροντα, να προσπαθήσεις να συμφιλώσεις το Άργος, την πόλη των Λακεδαιμονίων, τη Θήβα και τη δική μας πόλη (την Αθήνα). Αν κατορθώσεις να συμφιλώσεις αυτές τις πόλεις, θα καταφέρεις πολύ εύκολα να συμφιλώσεις και τις υπόλοιπες. Γιατί όλες οι άλλες πόλεις εξαρτώνται και καταφεύγουν, όταν βρίσκονται σε κίνδυνο, σε κάποια από τις προαναφερθείσες (τέσσερις μεγάλες) πόλεις, από τις οποίες λαμβάνουν βοήθεια. Αν λοιπόν καταφέρεις να πείσεις μόνον τέσσερις πόλεις να φανούν λογικές, θα απαλλάξεις και τις υπόλοιπες από πολλά δεινά. (Ισοκράτης, Φίλιππος, 30-31, μετ. Σ. Παπαϊωάννου, εκδ. Κάκτος)

ΘΕΜΑ 2ο

Αντλώντας στοιχεία από το κείμενο που ακολουθεί και αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις να εξηγήσετε γιατί η εκστρατεία του Αλεξάνδρου χαρακτηρίστηκε ως ένοπλη εξερεύνηση

«Οι πόλεις, λοιπόν, που ίδρυσε ο Αλέξανδρος ήταν βασικά ελληνικές. Η επίσημη γλώσσα του ασιατικού κράτους ήταν η ελληνική. Όταν έπεσε στα χέρια του η οικογένεια του Δαρείου, έβαλε δασκάλους να διδάξουν τα ελληνικά στα παιδιά του ηττημένου βασιλέως. Επέλεξε τριάντα χιλιάδες αγόρια της Ασίας και πρόσταξε να μάθουν «γράμματα ελληνικά» και να ασκηθούν στα «μακεδονικά όπλα». Και ως τις παραμονές του θανάτου του δεν έπαψε να οργανώνει – κάτι που ήταν πέρα για πέρα ξένο από τα ασιατικά ήθη – μουσικούς και γυμνικούς αγώνες. Αλλά δε θέλησε - έτσι ερχόμαστε σε ένα από τα πιο κρίσιμα σημεία – να υποτάξει την Ασία στην Ελλάδα. (...) Ο σεβασμός του Αλεξάνδρου προς τους λαούς των χωρών που κατέκτησε, συνυφασμένος και με τη γενικότερη πολιτική του, που μέγας στόχος της ήταν η «ομόνοια» μεταξύ των ηπείρων, πήρε μια ιδιαίτερα χαρακτηριστική έκφραση στη στάση που τήρησε απέναντι στις θρησκείες και στα έθιμα θρησκευτικής λατρείας». (Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, τόμος Δ, σ. 224-225)

3

ΟΜΑΔΑ Α**1ο ΘΕΜΑ**

α) Ο μυκηναϊκός κόσμος καταρρέει και η πόλη-κράτος γεννιέται. Ποια πολιτεύματα εμφανίστηκαν; Σε τρία από αυτά τα πολιτεύματα να αναφέρετε ποιοι ανέλαβαν την εξουσία.

β) Ποιες ήταν οι συνέπειες του β' ελληνικού αποικισμού;

2ο ΘΕΜΑ

Ο Κων/νος Παλαιολόγος γράφει την τελευταία σελίδα της βυζαντινής ιστορίας. Τι γνωρίζετε για την πώση της Κων/πολης;

ΟΜΑΔΑ Β**1ο ΘΕΜΑ**

Παράθεμα

Ο Λεωνίδας ο Λακεδαιμόνιος, όταν κάποιος συμπολεμιστής του είπε « οι εχθροί είναι κοντά μας»,

Απάντησε «Και τι μ' αυτό; Κι εμείς είμαστε κοντά σ' αυτούς». Όταν πάλι κάποιος άλλος είπε

«ούτε τον ήλιο δεν μπορούμε να δούμε από τα βέλη των βαρβάρων», ο Λεωνίδας απάντησε

«Ωραία λοιπόν, θα τους πολεμούμε υπό σκιάν!».

α) Να σχολιάσετε τα λόγια του σπαρτιάτη βασιλιά Λεωνίδα (από το παραπάνω παράθεμα)

και να τον χαρακτηρίσετε.

β) Σε ποια ιστορική μάχη ο Λεωνίδας προσπάθησε να αντιμετωπίσει τους Πέρσες; Τι έγινε τελικά;

2ο ΘΕΜΑ

α) Πώς ήταν η εκπαίδευση στο Βυζάντιο;

β) Τι γνωρίζετε για τα Λατιφούντια;

ΟΜΑΔΑ Α**ΘΕΜΑ 1ο**

- α.** Να αναφέρετε τα αίτια του 2ου ελληνικού αποικισμού.
β. Να αποδώσετε τους ορισμούς των παρακάτω εννοιών: πληβείοι, τιμητές, ύπατοι .

ΘΕΜΑ 2ο

- α.** Να αναφέρετε τα άμεσα και έμμεσα αποτελέσματα του Συνεδρίου της Κορίνθου.
β. Να ορίσετε το περιεχόμενο της Πόλης – κράτους καθώς και τα βασικά συστατικά της στοιχεία.

ΟΜΑΔΑ Β**ΘΕΜΑ 1ο**

Να σχολιάσετε το περιεχόμενο της κεντρικής ιδέας της διανοήσης του Ισοκράτη, όπως προκύπτει από το παρακάτω απόσπασμα.

Σε διαβεβαιώνω ότι χρειάζεται χωρίς να αδιαφορήσεις καθόλου για τα προσωπικά σου συμφέροντα, να προσπαθήσεις να συμφιλιώσεις το Άργος, την πολιτεία των Λακεδαιμονίων, τη Θήβα και τη δική μας πόλη (την Αθήνα). Αν κατορθώσεις να συμφιλιώσεις αυτές τις πόλεις, θα καταφέρεις πολύ εύκολα να συμφιλιώσεις και τις υπόλοιπες. Γιατί όλες οι άλλες πόλεις εξαρτώνται και καταφεύγουν, όταν βρίσκονται σε κίνδυνο, σε κάποια από τις προαναφερθείσες (τέσσερις μεγάλες) πόλεις, από τις οποίες λαμβάνουν βοήθεια. Αν καταφέρεις να πείσεις μόνο τέσσερις πόλεις να φανούν λογικές, θα απαλλάξεις και τις υπόλοιπες από πολλά δεινά.

Ισοκράτης, Φίλιππος, 30-31 (Σχολικό εγχειρίδιο σελ. 105)

ΘΕΜΑ 2ο

Να αναφέρετε τα αίτια και τις συνέπειες του συμμαχικού πολέμου επί ρωμαϊκής εποχής λαμβάνοντας υπόψη σας το περιεχόμενο της πηγής και τις ιστορικές σας γνώσεις

Οι Ιταλικές πόλεις, οι οποίες, υπόδουλες για δύο αιώνες, βρίσκονταν περίπου στην ίδια κατάσταση με τις λατινικές, ζήτησαν και αυτές πολιτικά δικαιώματα. Η μοίρα των υποδούλων η συμμαχικών είχε καταστεί ακόμα πιο δυσβάστακτη σε μια εποχή, όπου η ρωμαϊκή Δημοκρατία ανακινούσε το θέμα των αγροτικών νόμων. Η αρχή λοιπόν όλων αυτών των νόμων ήταν πως ούτε ο υπόδουλος ούτε ο σύμμαχος δεν έχει δικαίωμα κυριότητας της γης, εκτός αν υπήρχε επίσημη πράξη του κράτους, και πως το μεγαλύτερο μέρος της ιταλικής γης ανήκε στη Δημοκρατία. Μια μερίδα ζητούσε να επιστραφούν αυτά τα εδάφη από τους Ιταλούς στο κράτος και να μοιραστούν στους φτωχούς της Ρώμης. Οι Ιταλοί απειλούνταν, λοιπόν, με γενική καταστροφή. Ένωσαν την επιτακτική ανάγκη να αποκτήσουν πολιτικά δικαιώματα. Ο πόλεμος που ακολούθησε, ονομάστηκε κοινωνικός πόλεμος· οι σύμμαχοι είχαν πάρει πράγματι τα όπλα για να γίνουν Ρωμαίοι. Αν και νικήτρια η Ρώμη δέχτηκε να παραχωρήσει αυτό που της ζητούσαν, και οι Ιταλοί απέκτησαν πολιτικά δικαιώματα .

F. de Coulanges Η αρχαία πόλη, σελ.568 (Σχολικό εγχειρίδιο σελ. 197)

5

ΟΜΑΔΑ Α**ΘΕΜΑ 1ο**

α. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων :

- i. Δημιουργοί
- ii. Αριστοκρατικό πολίτευμα
- iii. Πραιτωριανοί

β. Να αντιστοιχίσετε τα δεδομένα της Στήλης Α με εκείνα της Στήλης Β .
(ένα δεδομένο της Στήλης Β περισσεύει) .

Στήλη Α	Στήλη Β
1. Ζήνωνας 2. Αρίσταρχος ο Σάμιος 3. Άρατος 4. Τιβέριος Γράκχος 5. Ισοκράτης	α. αγροτικός νόμος β. Στωική φιλοσοφία γ. σφαιρικότητα της γης δ. παράπλους ακτών Ινδικού ωκεανού ε. Αχαϊκή συμπολιτεία στ. πανελλήνια ιδέα

ΘΕΜΑ 2ο

α. Να παρουσιάσετε τις κοινωνικές τάξεις που υπήρχαν στη Ρώμη την περίοδο της βασιλείας.

β. Ποιες ήταν οι βασικές επιδιώξεις της πόλης κράτους;

ΟΜΑΔΑ Β**ΘΕΜΑ 1ο**

Αντλώντας στοιχεία από το παρακάτω κείμενο και αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις να επισημάνετε:

α) τους λόγους που προκάλεσαν την αντιπαράθεση Αθήνας –Σπάρτης και

β) τις άμεσες και έμμεσες συνέπειες του Πελοποννησιακού πολέμου .

Απ' όλα τα προηγούμενα πολεμικά γεγονότα, το μεγαλύτερο ήταν ο περσικός πόλεμος, ο οποίος τερματίστηκε με δυο ναυμαχίες και δυο μάχες, ενώ ο σημερινός πόλεμος κράτησε πάρα πολλά χρόνια και προκάλεσε τόσες συμφορές στην Ελλάδα, όσες δεν είχε πάθει σε ανάλογο χρονικό διάστημα. Ποτέ άλλοτε δεν κυριεύθηκαν και δεν καταστράφηκαν τόσες πολιτείες είτε από βαρβάρους είτε από Έλληνες που πολεμούσαν μεταξύ τους. Σε πολλές, μάλιστα, πολιτείες, αφού καταστράφηκαν, εγκαταστάθηκε καινούργιος πληθυσμός. Ποτέ άλλοτε δεν έγιναν τόσες εξορίες και δεν σκοτώθηκαν τόσο άνθρωποι, είτε στον πόλεμο είτε σ' εμφυλίους σπαραγμούς. Εκτός απ' αυτό πολλά από τα όσα αναφέρονται σε παλιές διηγήσεις, τα οποία όμως σπάνια επαληθεύονταν, έγιναν πιστευτά. Γιατί έγιναν πολλοί και καταστρεπτικοί σεισμοί και εκλείψεις ηλίου πολύ συχνότερες από όσες μπορούσαν να μνημονευτούν για τις παλιές εποχές. Μεγάλες ξηρασίες σημειώθηκαν σε πολλά μέρη και προκάλεσαν λιμούς και τέλος η φοβερή επιδημία, που προξένησε μεγάλες βλάβες και καταστροφή. Όλα αυτά έγιναν κατά τη διάρκεια του πολέμου. Τον άρχισαν οι Αθηναίοι και οι Πελοποννήσιοι καταγγέλλοντας τις τριαντάχρονες σπονδές τις οποίες είχαν

κάνει μετά την επανάσταση της Εύβοιας. Θα εκθέσω πρώτα ποιοι ήσαν οι λόγοι και οι διαφορές που οδήγησαν στον πόλεμο για να μην αναρωτιέται κανείς αργότερα για ποια αιτία οι Έλληνες περιπλέχθηκαν σε τόσο μεγάλο πόλεμο. Η πραγματική, βέβαια, αλλά ανομολόγητη αιτία ήταν ,καθώς νομίζω, το ότι η μεγάλη ανάπτυξη της Αθήνας φόβισε τους Λακεδαιμόνιους και τους ανάγκασε να πολεμήσουν .

(Θουκυδίδης, Α,23 μετ. Αγγ. Βλάχου.)

ΘΕΜΑ 2ο

Να συγκρίνετε τον πρώτο με το δεύτερο αποικισμό ως προς τα αίτια εξάπλωσης.

6

ΟΜΑΔΑ Α**ΘΕΜΑ 1ο**

Να κάνετε τις παρακάτω αντιστοιχίσεις:

I.

- A
1. Α' Οικουμενική Σύνοδος, 325 μ.Χ.
 2. Β' Οικουμενική Σύνοδος, 381 μ.Χ.
 3. Γ' Οικουμενική Σύνοδος, 431 μ.Χ.
 4. Δ' Οικουμενική Σύνοδος, 451 μ.Χ.

- B
- α. καταδίκη νεστοριανισμού
 - β. καταδίκη Αρειανισμού, προσβολή του «ομοούσιου του Πατρός και του Υιού»
 - γ. καταδίκη μονοφυσιτισμού
 - δ. διευκρίνιση της θέσης του Αγίου Πνεύματος στην Αγία Τριάδα

II.

- A
1. κορηγία
 2. κλασική εποχή
 3. ισηγορία – ισονομία
 4. αρχιθεωρία
 5. αρχαϊκή εποχή
 6. ελευθερία – αυτονομία – αυτάρκεια

- B
- α. δικαιώματα των πολιτών που αποτελούσαν την εκκλησία του δήμου
 - β. λειτουργία για τα έξοδα της επίσημης αποστολής σε πανελλήνιες γιορτές
 - γ. 750 – 480 π.Χ.
 - δ. επιδιώξεις των πολιτών και προϋποθέσεις ύπαρξης της πόλης – κράτους

ΘΕΜΑ 2ο

- I.** Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις ως σωστές ή λανθασμένες:
- α. Ο Οκταβιανός Αύγουστος συγκέντρωσε βαθμιαία όλες τις εξουσίες στο πρόσωπό του, εγκαθιδρύοντας μια μορφή μοναρχικού πολιτεύματος το οποίο ονομάστηκε Απόλυτη Μοναρχία.
 - β. Ο Διοκλητιανός καθιέρωσε το σύστημα της τετραρχίας στη διοίκηση της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας.
 - γ. Ο Μ. Κωνσταντίνος μετέφερε την πρωτεύουσα της αυτοκρατορίας από τη Δύση στην Ανατολή, στοχεύοντας στον εκχριστιανισμό της αυτοκρατορίας.
 - δ. Ο Ιουλιανός προσπάθησε να αναβιώσει το χριστιανισμό.
 - ε. Ο Μ. Θεοδόσιος, με μια σειρά διαταγμάτων, κατάφερε πλήγματα κατά των χριστιανών.
 - στ. Ο Ιουστινιανός έθεσε ως στόχο της εξωτερικής πολιτικής την ανασύσταση της ρωμαϊκής οικουμένης.
- II.** Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων:
- α. λειτουργίες
 - β. συντεχνίες
 - γ. θεσμός της δουλοπαροικίας
 - δ. Διάταγμα των Μεδιολάνων, 313 μ.Χ.
- III.** Ποιο ήταν το νομοθετικό έργο του Ιουστινιανού;

ΟΜΑΔΑ Β

ΘΕΜΑ 1ο

Αξιοποιώντας τις πληροφορίες από το παράθεμα και τις ιστορικές σας γνώσεις σχετικά με τον Περικλή να αναφερθείτε στον τρόπο με τον οποίο ο Περικλής ασκούσε την εξουσία στην Αθήνα και στους Αθηναίους πολίτες.

Σημαντικά μέτρα της πολιτικής του Περικλή

Ύστερα από αυτά, όταν ο Περικλής έγινε αρχηγός της δημοκρατικής παράταξης, το πολίτευμα εκδημοκρατικοποιήθηκε περισσότερο. Ο Περικλής αφαιρέσε μερικές αρμοδιότητες από τον Άρειο Πάγο και κυρίως προσπάθησε να οργανώσει τη ναυτική δύναμη της πολιτείας. Έτσι το πλήθος απέκτησε θάρρος μεγαλύτερο και περισσότερες εξουσίες. Σαράντα εννέα χρόνια μετά από τη ναυμαχία της Σαλαμίνας, όταν ήταν επώνυμος άρχοντας ο Πυθόδωρος, άρχισε ο πελοποννησιακός πόλεμος. Κατά τη διάρκεια του πολέμου όλος ο λαός συγκεντρώθηκε μέσα στην πόλη και οι πολίτες συνήθισαν να παίρνουν μισθό όταν ήταν σε εκστρατεία. Με αυτόν τον τρόπο ο λαός, συνειδητά ή ασυνείδητα, ασκούσε ο ίδιος την εξουσία. Ο Περικλής πρώτος χορήγησε μισθό στους δικαστές για να συναγωνιστεί τον Κίμωνά που ήταν πλούσιος και ξόδευε το λαό. Αριστοτέλης, Αθηναίων Πολιτεία, 27.

ΘΕΜΑ 2ο

Αξιοποιώντας τις πληροφορίες από το παράθεμα και τις ιστορικές σας γνώσεις σχετικά με τον Μ. Κωνσταντίνο, να αναφερθείτε στο θέμα της στάσης του Μ. Κωνσταντίνου απέναντι στο Χριστιανισμό.

Η «μεταστροφή» του Μ. Κωνσταντίνου προς το Χριστιανισμό:

Οι απόψεις δύο σύγχρονων ιστορικών

α. Λίγα ζητήματα προκάλεσαν τόσο ατέρμονες και ζωηρές συζητήσεις στην ιστορική έρευνα και έλαβαν τόσο αντιφατικές απαντήσεις, όσο το πρόβλημα των σχέσεων του Κωνσταντίνου με το Χριστιανισμό. Πολλοί πιστεύουν ότι ο Κωνσταντίνος ήταν θρησκευτικά αδιάφορος και ότι υποστήριξε το Χριστιανισμό από καθαρά πολιτικούς λόγους. Άλλοι πιστεύουν στην ειλικρινή μεταστροφή του και δέχονται ότι αυτή αποτέλεσε τον αποφασιστικό λόγο για την αλλαγή της θρησκευτικής πολιτικής της αυτοκρατορίας. Έχουν προβληθεί πολλά επιχειρήματα και για τις δύο αυτές ερμηνείες. Πραγματικά είναι δυνατό να θεμελιώσει κανείς την άποψη, ότι ο Κωνσταντίνος προσχώρησε στον Χριστιανισμό από πεποίθηση, ενώ άλλα επιχειρήματα επιτρέπουν την υπόθεση ότι έμεινε πιστός στις αρχαίες εθνικές παραδόσεις. Τέλος υπάρχουν ενδείξεις που οδηγούν στο συνδυασμό των δύο αντιφατικών υποθέσεων. Οπωσδήποτε η πολιτική σκοπιμότητα έπαιξε αποφασιστικό ρόλο στη στάση του Κωνσταντίνου. Είχε γίνει σε όλους φανερό, ακόμη και στον πιστό συνεργάτη του Διοκλητιανού, Γαλέριο, ότι εκείνος είχε χρεωκοπήσει με την τακτική των διωγμών και ότι η μεταφορά του κέντρου βάρους της αυτοκρατορίας προς την Ανατολή δεν μπορούσε να συμβιβασθεί με την εχθρική στάση απέναντι στο Χριστιανισμό. Είναι όμως εξίσου βέβαιο ότι ο Κωνσταντίνος είχε πλούσια θρησκευτικά βιώματα στη ζωή του, που σχετίζονται τόσο με το Χριστιανισμό όσο και με τις εθνικές θρησκείες, και επομένως δεν μπορεί να σταθεί η κατηγορία ή ο έπαινος ότι ήταν θρησκευτικά αδιάφορος απέναντι στο Χριστιανισμό.

Γ. Ostrogorsky, Ιστορία του Βυζαντινού κράτους, τ.1, μετ. Ι. Παναγόπουλος εκδ. Στ. Βασιλόπουλος, σ. 105 – 106.

7

ΟΜΑΔΑ Α**ΘΕΜΑ 1ο**

α. Ποια ήταν τα συστατικά στοιχεία της πόλης-κράτους κατά την Αρχαϊκή εποχή;

β. Να αντιστοιχίσετε τις λέξεις της στήλης Α με εκείνες της στήλης Β :

A	B
Άρατος	Βασίλειο της Μακεδονίας
Άγις Δ΄	Αθήνα
Χρεμωνίδης	Ήπειρος
Πύρρος	Σπάρτη
Αντίγονος Γονατάς	Αχαϊκή Συμπολιτεία

γ. Ποια ήταν τα καθήκοντα του Τιμητή στη Ρωμαϊκή Πολιτεία;

ΘΕΜΑ 2ο

α. Να αναφέρετε ονομαστικά τις τρεις εκκλησίες, που λειτούργησαν στο Ρωμαϊκό κράτος κατά την περίοδο της Δημοκρατίας (Res Publica).

β. Να περιγράψετε το πρόγραμμα εσωτερικής πολιτικής, που εφάρμοσε ο Ιούλιος Καίσαρας μετά την αναγόρευση του ως Ισόβιος Δικτάτορας.

γ. Να βάλετε σε κύκλο τη σωστή απάντηση και στη συνέχεια να απαντήσετε στο ερώτημα:

Ο μεγαλύτερος Ρωμαίος ρήτορας ήταν:

- Ο Ιούλιος Καίσαρας.
- Ο Τίτος Λίβιος.
- Ο Κικέρωνας.
- Ο Οράτιος
- Ο Βιργίλιος.

Ποιος ήταν ο τομέας στον οποίο διακρίθηκαν οι άλλες προσωπικότητες;

δ. Να εξηγήσετε τους ακόλουθους όρους :

- Ρωμαϊκή ειρήνη (Pax Romana)
- Διάταγμα Καρακάλλα
- μνημειακό οικοδόμημα
- ιστορικό ανάγλυφο
- λίθινο έπος

ΟΜΑΔΑ Β**ΘΕΜΑ 1ο**

Τι γνωρίζετε για τις μεταρρυθμιστικές προσπάθειες του Κάτωνα του Τιμητή;

ΘΕΜΑ 2ο.

Σύμφωνα με το ακόλουθο παράθεμα (Fustel de Coulanges, ο'π., σελ 568) να αναφέρετε τι γνωρίζετε για τα αίτια που οδήγησαν στον Συμμαχικό πόλεμο καθώς και τον σχετικό νόμο, που βοήθησε στη λήξη αυτού του πολέμου.

(Κείμενο : *Ιστορία του Αρχαίου Κόσμου*, κεφ. V, *Οι κάτοικοι των Ιταλικών πόλεων και ο Συμμαχικός πόλεμος*, σελ. 196, Fustel de Coulanges, ο'π., σελ 568)

8

ΟΜΑΔΑ Α΄**ΘΕΜΑ 1ο**

- α.** Ποιες ήταν οι αντιδράσεις στον ελλαδικό χώρο μετά την αναγγελία του θανάτου του Μεγάλου Αλεξάνδρου και ποιες στις ανατολικές επαρχίες της αυτοκρατορίας;
- β.** Ποια είναι τα χαρακτηριστικά που επιβεβαιώνουν την πολιτιστική συνοχή του μυκηναϊκού κόσμου;

ΘΕΜΑ 2ο

- α.** Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των ιστορικών όρων που ακολουθούν:
 Δημιουργοί
 Ανταλκίδειος ειρήνη
 Βιβλιοθήκη της Αλεξάνδρειας
 Μακεδονική φάλαγγα
 Συμπολιτείες
- β.** Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν γράφοντας στην κόλλα σας τη λέξη Σωστό ή Λάθος δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση και να αιτιολογήσετε την επιλογή σας, όταν αυτή είναι το Λάθος:
- i) Η δυσκολία στην απόδοση και εκμάθηση της ιερογλυφικής γραφής προϋπέθετε ειδίκευση και συνεχή ενασχόληση.
 - ii) Τα μαρμάρινα ειδώλια αποτελούν χαρακτηριστικά δείγματα της μυκηναϊκής τέχνης.
 - iii) Η τέχνη των αρχαϊκών χρόνων ονομάστηκε συμβατικά από τους ερευνητές γεωμετρική.
 - iv) Η οικονομική κρίση των ομηρικών χρόνων αντιμετωπίστηκε και με την ανάπτυξη της βιοτεχνίας και του εμπορίου.
 - v) Ο Ιπποκράτης διατύπωσε τη θεωρία ότι όλες οι ασθένειες έχουν φυσικά αίτια.

ΟΜΑΔΑ Β΄**ΘΕΜΑ 1ο**

Αντλώντας στοιχεία από την πηγή και αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις να αναφέρετε:

α) ποια χαρακτηριστικά της προσωπικότητας του Περικλή συνέβαλαν στον εκδημοκρατισμό του αθηναϊκού πολιτεύματος και πώς επιτεύχθηκε αυτό;

β) πώς οργάνωσε την οικονομική πολιτική της Αθήνας;

Ο Περικλής ολοκληρώνει την αθηναϊκή δημοκρατία. Συγχρόνως την κατευθύνει, είναι για πολύ καιρό ο αναμφισβήτητος αρχηγός της-να πούμε ο «τύραννός» της; (οι Αθηναίοι το λένε). Είναι, κατά το Θουκυδίδη, ο «πρώτος των Αθηναίων». Ο Περικλής είναι προικισμένος με τέσσερις «αρετές», που όλες μαζί κάνουν το μεγάλο πολιτικό άνδρα. Έχει ευφυΐα, δηλαδή την ικανότητα να αναλύει μια πολιτική κατάσταση, να προβλέπει με ακρίβεια τα γεγονότα και να τ' αντιμετωπίζει με την πράξη. Έχει ευφράδεια που πείθει και εξασφαλίζει τη

συμμετοχή στην κάθε του ενέργεια ολόκληρου του λαού. Κάθε φορά που σηκώνεται να μιλήσει στην Εκκλησία, θαρρείς και καταθέτει στα πόδια της το στέφανο του αρχηγού και δεν τον ξαναφοράει παρά με τη συγκατάθεση όλων. Ο λόγος του βροντάει, καθώς έλεγαν. Είναι- τρίτη αρετή-ο πιο αγνός πατριώτης:γι' αυτόν τίποτα ποτέ δεν μπαίνει πάνω από το συμφέρον της κοινότητας των πολιτών, πάνω απ' την τιμή της πόλης των Αθηνών. Τέλος είναι απόλυτα ανιδιοτελής.
 Bonnard A., Ο αρχαίος ελληνικός πολιτισμός, μετ. Δ. Θοιβιδόπουλος, τ.1, σ.225-227

ΘΕΜΑ 2ο

Αφού διαβάσετε τις πληροφορίες του παραθέματος που ακολουθεί και με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις να εξηγήσετε τη γένεση της πόλης-κράτους κατά την αρχαϊκή εποχή και να αναφέρετε τα συστατικά της στοιχεία καθώς και τις προϋποθέσεις ύπαρξής της.

Είναι φανερό λοιπόν ότι η πόλη δεν είναι η εγκατάσταση των ανθρώπων σε μια περιοχή και το ότι δεν αδικούνται μεταξύ τους και ότι έχουν σχέσεις συναλλαγής. Αυτά είναι αναγκαία για να υπάρξει μια πόλη, αλλά και εάν όλα αυτά θα συμβούν, δεν υπάρχει μια πόλη, αλλά μόνο όταν θα υπάρξει σωστή επικοινωνία και των οικογενειών και των γενών χάριν τέλειας και αυτάρκους ζωής. Τούτο όμως δε θα συμβεί παρά μόνο με την εγκατάσταση σε μια περιοχή και με τις επιγαμίες των κατοίκων, γι' αυτό και δημιουργήθηκαν ανά τις πόλεις δεσμοί από επιγαμίες και θρησκευτικές τελετές και θυσίες και τρόποι κοινής συμβίωσης. Όλα αυτά είναι έργο φιλικής διάθεσης, γιατί και η επιθυμία για συμβίωση είναι φιλική διάθεση. Σκοπός, λοιπόν, της πόλης είναι το ζειν καλώς και όλα αυτά υπάρχουν για την επιτυχία του τελικού στόχου. Πόλη, λοιπόν, είναι η ένωση συγγενικών ομάδων και κοινοτήτων με σκοπό την επιτυχία μιας τέλειας και αυτάρκους ζωής. Τούτο είναι, όπως είπαμε, η ευτυχισμένη και ενάρετη ζωή. Επομένως, πρέπει να θέσουμε ότι η πολιτική κοινωνία είναι προς χάριν των καλών πράξεων των πολιτών και όχι μόνο για τη συμβίωσή τους.
 Αριστοτέλης, Πολιτικά 1280b 32-45'1281a 1-4

9

ΟΜΑΔΑ Α**ΘΕΜΑ 1ο**

Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν με την ένδειξη ΣΩΣΤΟ Ή ΛΑΘΟΣ :

- α.** Ο πολιτισμός της Κρήτης χαρακτηρίστηκε απ' τον Άγγλο αρχαιολόγο Έβανς ως «μινωϊκός» .
- β.** Η Γραμμική Α' γραφή χρησιμοποιήθηκε στα αρχαία χρόνια απ' τους Αιγυπτίους.
- γ.** Σε αντίθεση με τον πρώτο ελληνικό αποικισμό ο δεύτερος αποικισμός οργανώθηκε από τη μητρόπολη.
- δ.** Η στρατηγική του Αθηναίου Μιλτιάδη εξουδετέρωσε την αριθμητική υπεροχή των Περσών.
- ε.** Η πολιτική του στρατηγού Κίμωνα υπήρξε το βασικό αίτιο του Πελοποννησιακού πολέμου .
- στ.** Ο θεσμός του εξοστρακισμού καθιερώθηκε απ' τον Αθηναϊκό Πολιτικό Περικλή.
- ζ.** Ο Φίλιππος β' της Μακεδονίας εφάρμοσε στον Ελλαδικό χώρο την Πανελλήνια ιδέα .
- η.** Στους κλασικούς χρόνους το σημαντικότερο πολιτιστικό και πνευματικό κέντρο του ελληνισμού ήταν η Αθήνα.
- θ.** Οι λειτουργίες ήταν μια μορφή έμμεσης φορολογίας στο Αθηναϊκό κράτος.
- ι.** Οι κατάκτησης του Μ.Αλεξάνδρου αναζωογόνησαν την Ελληνική οικονομία.

ΘΕΜΑ 2ο

- α.** Με σύντομο τρόπο ν' αναφέρετε, τις προϋποθέσεις και τη σημασία της πόλης – κράτους.
- β.** Να περιγράψετε τα αίτια την αφορμή και τη σημασία των Περσικών Πολέμων.
- γ.** Με αναλυτικό τρόπο να αναφέρετε που στηρίζονταν η οικονομία του Αθηναϊκού κράτους.

ΟΜΑΔΑ Β**ΘΕΜΑ 1ο**

- α.** Να αξιολογήσετε κατά τομέα το έργο της εκστρατείας του Μεγ.Αλεξάνδρου.
- β.** Τι γνωρίζετε για την Ανταλκίδειο Ειρήνη.

ΘΕΜΑ 2ο

Σύμφωνα με τις ιστορικές σας γνώσεις και με βάση την παρακάτω ιστορική πηγή ν' αναφέρετε:

- α)** Ποια μέτρα έλαβε ο Περικλής για τον Αθηναϊκό λαό.
β) Πως κρίνετε τα μέτρα αυτά;

Σημαντικά μέτρα της πολιτικής του Περικλή:

Ύστερα από αυτά ο Περικλής έγινε αρχηγός της δημοκρατικής παράταξης , το πολίτευμα εκδημοκρατικοποιήθηκε περισσότερο. Ο Περικλής αφαίρεσε μερικές αρμοδιότητες από τον Άρειο Πάγο και κυρίως προσπάθησε να οργανώσει τη ναυτική δύναμη της πολιτείας. Έτσι το πλήθος απέκτησε θάρρος μεγαλύτερο και περισσότερες εξουσίες. Σαράντα εννέα χρόνια μετά την ναυμαχία της Σαλαμίνας όταν ήταν επώνυμος Άρχοντας ο Πυθόδωρος , άρχισε ο Πελοποννησιακός Πόλεμος. Κατά την διάρκεια του πολέμου όλος ο λαός συνειδητά ή ασυνείδητα ασκούσε ο ίδιος την εξουσία. Ο Περικλής πρώτος χορήγησε μισθό στους δικαστές για να συναγωνιστεί τον Κίμωνα που ήταν πλούσιος και ξόδευε για τον λαό.

Αριστοτέλης Αθηναίων Πολιτεία, 27

10

ΟΜΑΔΑ Α**ΘΕΜΑ 1ο**

α. Να δώσετε με συντομία το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων:

- άνακτας
- αισυμνήτες
- θεωρικά
- πληβείοι
- προγραφές

β. Ποιες ήταν οι αποφάσεις του συνεδρίου της Κορίνθου(337 π.Χ.);

ΘΕΜΑ 2ο

α) Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν ως «σωστές» ή «λανθασμένες», γράφοντας στην κόλλα σας τη λέξη «Σωστό» ή «Λάθος» δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση :

- i) Μυκηναϊκός πολιτισμός ονομάστηκε, συμβατικά από τους ερευνητές, αυτός που διαμορφώθηκε κατά την ύστερη εποχή του χαλκού και το σπουδαιότερο κέντρο του ήταν η «πολύχρυση Μυκήνη».
- ii) Η ελληνική αλφαβητική γραφή προέκυψε κατά τρόπο αφομοιωτικό από το Αιγυπτιακό αλφάβητο.
- iii) Η τέχνη των αρχαϊκών χρόνων ονομάστηκε συμβατικά από τους ερευνητές γεωμετρική.
- iv) Την πορεία μεταβολής των πολιτευμάτων κατά την αρχαιότητα παρουσιάζει το ακόλουθο θεωρητικό σχήμα :
Βασιλεία >αριστοκρατία >ολιγαρχία >δημοκρατία >τυραννίδα
- v) Η γυμνασιαρχία ήταν η λειτουργία κατά την οποία κάποιος πλούσιος Αθηναίος πολίτης αναλάμβανε τα έξοδα για την τέλεση αγώνων λαμπαδηδρομίας στα Παναθήναια.

β) Τι γνωρίζετε για το αξίωμα των τιμητών στο ρωμαϊκό κράτος, κατά την περίοδο της Δημοκρατίας;

ΟΜΑΔΑ Β**ΘΕΜΑ 1ο**

Οι ερευνητές και οι ιστορικοί της περιόδου του Μ. Αλεξάνδρου κατανέμουν το έργο του σε τομείς όπως: στρατιωτικό, πολιτικό, οικονομικό και πολιτιστικό και το αξιολογούν ανάλογα. Να αναφέρετε δύο τομείς, στους οποίους εσείς θεωρείτε ότι επιτεύχθηκε το σημαντικότερο έργο.

ΘΕΜΑ 2ο

Η πανελλήνια ιδέα ήταν μια νέα πολιτική έκφραση που διατυπώθηκε για πρώτη φορά στα τέλη του 5ου αι. π.Χ. Αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις και αντλώντας στοιχεία από το κείμενο που ακολουθεί, να δικαιολογήσετε την εμφάνισή της τότε καθώς και τη στροφή του εκφραστή της –Ισοκράτη-και

την προτροπή του στο Φίλιππο Β' της Μακεδονίας να ενώσει τις ελληνικές πόλεις

« Σε βεβαιώνω ότι χρειάζεται χωρίς να αδιαφορήσεις καθόλου για τα προσωπικά σου συμφέροντα, να προσπαθήσεις να συμφιλιώσεις το Άργος, την πόλη των Λακεδαιμονίων, τη Θήβα και τη δική μας πόλη (την Αθήνα). Αν κατορθώσεις να συμφιλιώσεις αυτές τις πόλεις, θα καταφέρεις πολύ εύκολα να συμφιλιώσεις και τις υπόλοιπες. Γιατί όλες οι άλλες πόλεις εξαρτώνται και καταφεύγουν, όταν βρίσκονται σε κίνδυνο, σε κάποια από τις προαναφερθείσες (τέσσερις μεγάλες) πόλεις, από τις οποίες λαμβάνουν βοήθεια. Αν λοιπόν καταφέρεις να πείσεις μόνον τέσσερις πόλεις να φανούν λογικές, θα απαλλάξεις και τις υπόλοιπες από πολλά δεινά» .

(ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ ,Φίλιππος , 30-31)

11

ΟΜΑΔΑ Α**ΘΕΜΑ 1ο**

α) Ποιες από τις παρακάτω συνέπειες του Β' ελληνικού αποικισμού είναι οικονομικές και ποιές πολιτιστικές;

- i) προσφορά γης στους φτωχούς για καλλιέργεια.
- ii) ανάπτυξη βιοτεχνίας
- iii) ανάπτυξη εμπορίου.
- iv) εξελληνισμός αυτόχθονων (ντόπιων).
- v) διάδοση ελληνικού αλφαβήτου και γραφής.
- vi) απαρχή εκπολιτισμού δυτικής ευρώπης
- vii) χρησιμοποίηση νομίσματος
- viii) εμφάνιση νέων κοινωνικών ομάδων (έμποροι βιοτέχνες)

β) Να αντιστοιχίσετε τις στήλες:

ΣΤΗΛΗ Α	ΣΤΗΛΗ Β
Λεωνίδας	Σαλαμίνα
Θεμιστοκλής	Θερμοπύλες
Πλαταιές	Παυσανίας
Αρτεμίσιο	Ευρυβιάδης
Μυκάλη	Ξάνθιππος
Λεωτυχίδης	Μυκάλη

ΘΕΜΑ 2ο

α) Τι είναι το "σχίσμα"; I) Οριστική ρήξη των δύο εκκλησιών

- ii) Ένωση των δύο εκκλησιών
- iii) Σύγκρουση αυτοκρατόρων.

β) Πότε έγινε το "σχίσμα"; i) 1054

- i) 1024
- ii) 1034

γ) Ποιο ήταν το πραγματικό νόημα των σταυροφοριών;

- i) η κατάκτηση της ανατολής
- ii) η απελευθέρωση των Αγίων τόπων
- iii) η αντιμετώπιση των εξωτερικών εχθρών του βυζαντίου

ΟΜΑΔΑ Β**ΘΕΜΑ 3ο**

α) Για ποιες αποφάσεις του ο αυτοκράτορας Κωνσταντίνος χαρακτηρίστηκε "Μέγας";

- i) διάταγμα Μεδιολάνων (ανεξιθρησκίας)
- ii) καθιέρωση ως επίσημης θρησκείας στη Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία του Χριστιανισμού
- iii) μεταφορά της πρωτεύουσας από τη Ρώμη στην Κωνσταντινούπολη.

β) Να σκιαγραφήσετε την προσωπικότητα και το χαρακτήρα του Μεγάλου Αλεξάνδρου.

ΘΕΜΑ 4ο

Η επίδραση των επιδρομών των γερμανικών φύλων στη δυτική Ευρώπη. (4ος, 5ος αιώνας)

12

ΟΜΑΔΑ Α**ΘΕΜΑ 1ο**

α) Στην ανάπτυξη του Κυκλαδικού πολιτισμού κατά την 3η χιλιετία π.Χ. συνέβαλαν:

- i) οι μικρές αποστάσεις μεταξύ των νησιών και η γεωγραφική τους θέση στο κέντρο του Αιγαίου.
- ii) η στρατιωτική τους δύναμη και υπεροχή.
- iii) η ισχυρή τους παρουσία στην Μεσόγειο θάλασσα.

β) Η παρακμή του Κυκλαδικού πολιτισμού οφείλεται:

- i) στη έκρηξη του ηφαιστείου της Θήρας γύρω στο 1500 π.Χ.
- ii) στην εμφάνιση των λαών της Θάλασσας.
- iii) στην εμφύλια διαμάχη που ξέσπασε μεταξύ των κατοίκων των νησιών.

γ) Να αποδώσετε συνοπτικά το περιεχόμενο των παρακάτω όρων:
Αστική οργάνωση, Κλειστή αγροτική οικονομία:

ΘΕΜΑ 2ο

α) Σε ποιον πολιτισμό αντιστοιχούν τα στοιχεία της δεύτερης στήλης:

Α	Β
i. Κυκλαδικός πολιτισμός	1. Θολωτοί τάφοι
ii. Μινωικός πολιτισμός	2. Ανάκτορο
iii. Μυκηναϊκός πολιτισμός	3. Μαρμάρινα ειδώλια
	4. Μέγαρο
	5. Διαμετακομιστικό εμπόριο

β) Πού στηρίχθηκε η οικονομία του Κυκλαδικού πολιτισμού;

γ) Ποια στοιχεία τεκμηριώνουν την ελληνικότητα του μυκηναϊκού πολιτισμού;

ΟΜΑΔΑ Β**ΘΕΜΑ 1ο**

Να αναφέρεται στοιχεία για τις θρησκευτικές αντιλήψεις των Μινωιτών

ΘΕΜΑ 2ο

Ποιες πληροφορίες μας δίνουν οι πινακίδες της γραμμικής Β' γραφής για το Μυκηναϊκό πολιτισμό και πως επικυρώνεται η ελληνικότητά του;

13

ΟΜΑΔΑ Α**ΘΕΜΑ 1ο**

α) Να επιβεβαιώσετε ή να απορρίψετε το περιεχόμενο των παρακάτω προτάσεων σημειώνοντας Σωστό ή Λάθος.

- i. Η νίκη των Ελλήνων στους Περσικούς πολέμους αποτέλεσε προϋπόθεση για την ακμή των κλασικών χρόνων.
- ii. Ο Πελοποννησιακός πόλεμος οδήγησε σε αμφισβήτηση της δημοκρατίας.
- iii. Ο Μέγας Αλέξανδρος δημιούργησε πολλές νέες πόλεις με πυρήνα το ελληνικό στοιχείο.
- iv. Οι Ιππείς αναλάμβαναν τα ανώτατα αξιώματα.
- v. Ο Μέγας Κωνσταντίνος συνέχισε τους διωγμούς των Χριστιανών και εμπόδισε την εξάπλωση του Χριστιανισμού.

β) Να αντιστοιχίσετε τη στήλη Α με τη σωστή απάντηση στη στήλη Β.

1. Πανδιδακτήριον	α. Κομμάτια γης τα οποία παραχωρούσε ο βασιλιάς στους υποτελείς του σε αντάλλαγμα στρατιωτικών κυρίως υπηρεσιών.
2. Αλληλέγγυον	β. Στρατιωτικές περιφέρειες υπό τη διοίκηση ενός ανώτερου αξιωματικού, ο οποίος είχε πολιτική και στρατιωτική εξουσία.
3. Θέματα	γ. Με αυτό παραχωρήθηκαν δικαιώματα στους πολίτες και περιορίστηκε η εξουσία του βασιλιά.
4. Φέουδα	δ. Με αυτό οι πλούσιοι αναλάμβαναν τις φορολογικές υποχρεώσεις των ταπεινών.
5. Magna Carta	ε. Το 1ο ευρωπαϊκό πανεπιστήμιο που ιδρύθηκε στην Κωνσταντινούπολη το 425 μ.Χ.

ΘΕΜΑ 2ο

Να αναφέρετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων:

- α) Χρυσός αιώνας του Περικλή
- β) Το Σχίσμα

ΟΜΑΔΑ Β**ΘΕΜΑ 1ο**

Μελετώντας το παράθεμα που σας δίνεται και αξιοποιώντας και τις ιστορικές σας γνώσεις να αναφέρετε τα γεγονότα και τα αίτια της Άλωσης της Κωνσταντινούπολης από τους Τούρκους.

Το Ελληνικό Βυζάντιο

Ακόμη και πριν από την άλωση της Πόλης από τους σταυροφόρους το 1204, η Βυζαντινή Αυτοκρατορία έχει μετατραπεί στην πραγματικότητα σε ελληνικό

κράτος. Ακόμη πιο χειροπιαστό δείγμα των εξελίξεων αυτών αποτελούν τα ελληνικά κράτη που διαμορφώθηκαν μετά τη φραγκική κατάκτηση: Το Δεσποτάτο της Ηπείρου, το Δεσποτάτο του Μοριά, η Αυτοκρατορία της Νίκαιας, είναι εθνικά κράτη και μάλιστα «σύγχρονα ελληνικά», από άποψη ονομασίας, οργάνωσης και αντιλήψεων. Στην Αυτοκρατορία της Νίκαιας δίδεται ήδη η ονομασία «ελληνικό βασίλειο», το ίδιο δε το Βυζάντιο ονομάζεται, μετά την ανάκτηση της Κωνσταντινούπολης, «ελληνικό κράτος»... Γενικά μπορούμε να πούμε, για την περίοδο που θα ακολουθήσει τη φραγκική κατάκτηση μέχρι την επιβολή του τουρκικού ζυγού (1453), ότι αποτελεί το τέλος της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας και συγχρόνως την πρώτη εποχή της Ιστορίας του νέου ελληνικού έθνους, του οποίου οι απαρχές είναι δυνατό να τοποθετηθούν χρονικά στον 11ο αιώνα. Ν. Σβορώνος, Ανάλεκτα..., σ. 115

ΘΕΜΑ 2ο

Αντλώντας στοιχεία από το παρακάτω παράθεμα και αξιοποιώντας και τις ιστορικές σας γνώσεις να αναφέρετε την εκπαίδευση στην Αρχαία Ελλάδα.

Η εκπαίδευση των κοριτσιών

Τα κορίτσια μεγάλωναν στο σπίτι μαζί με τις δούλες. Δεν πήγαιναν σχολείο, αλλά μάθαιναν δουλειές που ταίριαζαν σε γυναίκες. Τα παιχνίδια τους ήταν ανάλογα: κούκλες, στεφάνια, τόπια, σβούρες κούνιες. Αυτά τα παιχνίδια τα κορίτσια τα πρόσφεραν στην Άρτεμη την πρώτη μέρα της τελετής του γάμου τους. Ε. Cantarella, Οι γυναίκες της αρχαίας Ελλάδας, σ. 86

ΟΜΑΔΑ Α**ΘΕΜΑ 1ο**

- α) Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων:
Θεωρικά, μετοίκιο, τριακοντούτεις σπονδαί, λειτουργία.
β) Ποιο ήταν το έργο του Μ.Αλεξάνδρου στον πολιτιστικό τομέα;

ΘΕΜΑ 2ο

- α) Ποια είναι τα αίτια του δεύτερου ελληνικού αποικισμού (8ος-6ος αι. πΧ);
β) Ποια ήταν τα συστατικά της πόλης- κράτους και ποιες οι προϋποθέσεις ύπαρξης της;

ΟΜΑΔΑ Β**ΘΕΜΑ 1ο**

Ποιας ιδέας εκφραστής ήταν ο Αθηναίος ρητοροδιδάσκαλος Ισοκράτης, όπως φαίνεται από το παρακάτω παράθεμα; Τι γνωρίζετε γι' αυτή;

*Ο Ισοκράτης προτρέπει το Φίλιππο να ενώσει τις ελληνικές πόλεις
Σε βεβαιώνω ότι χρειάζεται χωρίς να αδιαφορήσεις καθόλου για τα προσωπικά σου συμφέροντα, να προσπαθήσεις να συμφιλιώσεις το Άργος την πόλη των Λακεδαιμονίων, τη Θήβα και τη δική μας πόλη (την Αθήνα). Αν κατορθώσεις να συμφιλιώσεις αυτές τις πόλεις, θα καταφέρεις πολύ εύκολα να συμφιλιώσεις και τις υπόλοιπες. Γιατί όλες οι άλλες πόλεις εξαρτώνται και καταφεύγουν, όταν βρίσκονται σε κίνδυνο, σε κάποια από τις προαναφερθείσες πόλεις, από τις οποίες λαμβάνουν βοήθεια. Αν λοιπόν καταφέρεις να πείσεις μόνον τέσσερις πόλεις να φανούν λογικές, θα απαλλάξεις και τις υπόλοιπες από πολλά δεινά. Ισοκράτης, Φίλιππος, 30-31*

ΘΕΜΑ 2ο

Έχοντας υπόψη το παρακάτω παράθεμα και με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις να αναφέρετε ποια μέτρα του Περικλή συνέβαλαν στον εκδημοκρατισμό του αθηναϊκού πολιτεύματος;(Μονάδες 25)

*Σημαντικά μέτρα της πολιτικής του Περικλή
Ύστερα από αυτά, όταν ο Περικλής έγινε αρχηγός της δημοκρατικής παράταξης, το πολίτευμα εκδημοκρατικοποιήθηκε περισσότερο. Ο Περικλής αφαίρεσε μερικές αρμοδιότητες από τον Άρειο Πάγο και κυρίως προσπάθησε να οργανώσει τη ναυτική δύναμη της πολιτείας. Έτσι το πλήθος απέκτησε θάρρος μεγαλύτερο και περισσότερες εξουσίες. Σαράντα εννέα χρόνια μετά από τη ναυμαχία της Σαλαμίνας, όταν ήταν επώνυμος άρχοντας ο Πυθόδωρος, άρχισε ο πελοποννησιακός πόλεμος. Κατά τη διάρκεια του πολέμου όλος ο λαός συγκεντρώθηκε μέσα στην πόλη και οι πολίτες συνήθιζαν να παίρνουν μισθό όταν ήταν σε εκστρατεία. Αριστοτέλης, Αθηναίων Πολιτεία,27*

15

ΟΜΑΔΑ Α**ΘΕΜΑ 1ο**

α) Να βρείτε τη σωστή απάντηση.

- i) Πώς ονομάζεται διαφορετικά η ομηρική εποχή;
 - Μυκηναϊκός κόσμος
 - βυζαντινή περίοδος
 - ελληνικός μεσαίωνας
 - Χρυσούς αιών.
- ii) Πότε έγινε ο δεύτερος αποικισμός;
 - Στην αρχαϊκή εποχή
 - στην κλασική εποχή
 - στα ελληνιστικά χρόνια
 - στη Ρωμαϊκή περίοδο.
- iii) Πότε έγιναν οι Περσικοί πόλεμοι;
 - Στο τέλος της κλασικής εποχής
 - στο τέλος της αρχαϊκής εποχής
 - στα ελληνιστικά χρόνια
 - τη Ρωμαϊκή εποχή.
- iv) Ποια ήταν η ανώτερη κοινωνική τάξη στη Ρώμη;
 - Το πλήθος
 - οι Πληβείοι
 - οι Ρωμαίοι
 - οι Πατρίκιοι.
- v) Ποιος ήταν ο κύριος εκφραστής της Πανελληνίας ιδέας;
 - ο Δημοσθένης
 - ο Λυσίας
 - ο Ευαγόρας
 - ο Ισοκράτης.

β) Να γράψετε στην κόλλα σας το γράμμα της καθεμιάς από τις παρακάτω φράσεις και δίπλα το Σ για τις σωστές και το Λ για τις λανθασμένες.

- i) Στη μυκηναϊκή εποχή ανώτατος άρχοντας ήταν ο βασιλεύς.
- ii) Με το τέλος του πελοποννησιακού πολέμου έληξε και η αθηναϊκή ηγεμονία.
- iii) Ο Φίλιππος Β' μετά τη μάχη της Χαιρώνειας επιβλήθηκε στην Ελλάδα ως ο αδιαφιλονίκητος ηγέτης.
- iv) Ο θεσμός της πόλης-κράτους εμφανίστηκε στην κλασική εποχή.
- v) Η αυτοκρατορία του Μ. Αλεξάνδρου διασπάστηκε μετά τη μάχη στην Ιψό.

ΘΕΜΑ 2ο

Να αντιστοιχίσετε κάθε φράσης από τη στήλη Α με το στοιχείο της στήλης Β

ΣΤΗΛΗ Α'

ΣΤΗΛΗ Β'

1. Χρησιμοποίησαν ως γραφή τα ιερογλυφικά.	α. Ιουστινιανός
2. Χρησιμοποίησαν τη Γραμμική Β' γραφή.	β. Διοκλητιανός
3. Την εποχή αυτή μιλούσαν την Κοινή ελληνική.	γ. Φιλοποίμη

4. Στην εποχή αυτή έγινε ο Πελοποννησιακός πόλεμος	δ. Κλασική εποχή
5. Ένας αιώνας πήρε το όνομά του ως «χρυσούς».	ε. Μυκηναίοι
6. Χαρακτηρίστηκε ως ο «έσχατος των Ελλήνων».	στ. Μ. Θεοδοσίος
7. Εφάρμοσαν το «διαίρει και βασίλευε».	ζ. Ρωμαίοι
8 Πρώτος εφάρμοσε την «Τετραρχία».	η. Περικλής
9. Χώρισε οριστικά τη Ρωμαϊκή αυτοκρατορία σε δύο τμήματα.	θ. Ελληνιστική
εποχή	
10. Έκανε συστηματική κωδικοποίηση του δικαίου.	ι. Αιγύπτιοι
	ια. Αθηναίοι

ΟΜΑΔΑ Β

ΘΕΜΑ 1ο

Αφού διαβάσετε το κείμενο του παραθέματος, να απαντήσετε στις παρακάτω ερωτήσεις:

- Σε ποιο ιστορικό γεγονός της βυζαντινής περιόδου αναφέρεται;
- Πότε έγινε το γεγονός αυτό;
- Πού έγινε;
- Ποια θρησκεία ωφέλησε;
- Γιατί την ωφέλησε;

Εγώ, ο Αύγουστος Κωνσταντίνος και εγώ, ο Αύγουστος Λικίνιος όταν ευτυχήσαμε να συναντηθούμε στο Μεδιόλανο και να συζητήσουμε όλα τα θέματα που αφορούν το κοινό συμφέρον, αποφασίσαμε ότι...έπρεπε πρώτα απ' όλα να τακτοποιήσουμε όσα έχουν σχέση με την ευλάβεια και το σεβασμό προς το θείο, δηλαδή να δώσουμε και στους χριστιανούς και σ' όλους τους άλλους την ελευθερία να επιλέγουν τη θρησκεία που θέλουν, ώστε οποιαδήποτε θεότητα και οποιαδήποτε ουράνια δύναμη υπάρχει να είναι ευνοϊκή προς εμάς και σε όλους όσους είναι κάτω από την εξουσία μας.

Ευσέβιος, Εκκλησιαστική ιστορία, X,V,4-5

ΘΕΜΑ 2ο

Για ποιους λόγους ο Μ. Κωνσταντίνος μετέφερε την πρωτεύουσα της Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας από τη Ρώμη στο Βυζάντιο;

16

ΟΜΑΔΑ Α**ΘΕΜΑ 1ο**

- α) Ποια ήταν η βασική αιτία του Πελοποννησιακού πολέμου;
 β) Ποιες ήταν οι συνέπειες του Πελοποννησιακού πολέμου;

ΘΕΜΑ 2ο

Ποιες ήταν οι σημαντικότερες μάχες του Μεγάλου Αλεξάνδρου στην κατακτητική του πορεία; Αναφέρετε ό,τι γνωρίζετε για την καθεμία.

ΟΜΑΔΑ Β**ΘΕΜΑ 1ο**

Στο παράθεμα θεωρείτε σημαντική την αιτία που προβάλλεται για την παρακμή του μυκηναϊκού κόσμου;

*Η δράση των λαών της θάλασσας πλήττει τους Μυκηναίους
 Η Μυκηναϊκή Ελλάδα, καθώς βρισκόταν στην περιφέρεια της ζώνης αυτής των συναλλαγών (των παραλίων Συρίας και Παλαιστίνης), ούτε αυτάρκης ήταν ούτε είχε άλλη δυνατότητα επαφής με τις χώρες της Ανατολής εκτός από τη θάλασσα. Αυτό σημαίνει ότι η συμμετοχή της στην οικονομική ζωή του τότε πολιτισμένου κόσμου δεν ήταν εφικτή χωρίς ενδιάμεσους, χωρίς δηλαδή τα λιμάνια της Συρίας και της Παλαιστίνης. Αλλά η καταστροφή των πόλεων της Χαναάν υπήρξε ριζική.*

Οι «λαοί της θάλασσας», στην αρχή τουλάχιστον, δεν πήραν τη θέση εκείνων που κατέστρεψαν αλλά άφησαν πίσω τους ερείπια και στάχτες. Έτσι κόπηκαν στο συνδετικό τους κόμβο τα νήματα των σχέσεων Αιγαίου- Ανατολής. Με άλλους λόγους η καταστροφή των εμπορικών κέντρων της Χαναάν προκάλεσε το μαρασμό των (μυκηναϊκών) ανακτόρων.

ΘΕΜΑ 2ο

Μελετήστε το παράθεμα και συγκρίνετε τη νοοτροπία των αρχαίων Αθηναίων με τη νοοτροπία της σύγχρονης εποχής. Καταγράψτε τα συμπεράσματά σας.

Οι κατοικίες των Αθηναίων

Οι Αθηναίοι μπορεί να κατασκεύαζαν πολυτελείς ναούς, αλλά οι ιδιωτικές τους κατοικίες ήταν συνήθως ευτελείς. Το δελφικό ρητό «μηδέν άγαν» (τίποτε υπερβολικό), έβρισκε εδώ, όπως και αλλού, την εφαρμογή του. Στη δημοκρατική Αθήνα που όλοι οι πολίτες ήταν ίσοι, η πολυτέλεια των πολιτών αποτελούσε σκάνδαλο.

ΟΜΑΔΑ Α**ΘΕΜΑ 1ο**

- α) Σε καθεμιά από τις παρακάτω ερωτήσεις, σημειώστε τη σωστή απάντηση
1. Η ίδρυση αποικιών κατά την αρχαϊκή εποχή ήταν επιχείρηση οργανωμένη:
 - Εν μέρει από τη μητέρα-πόλη
 - Μόνο οικονομικά από τη μητέρα-πόλη
 - Εξ' ολοκλήρου από τη μητέρα-πόλη.
 - Μόνο πολιτικά από τη μητέρα-πόλη.
 2. Πρώτη μορφή της ελληνικής γλώσσας είναι:
 - Η γραμμική γραφή β'.
 - Τα ομηρικά έπη.
 - Η γραμμική γραφή α'.
 - Η ιερογλυφική γραφή.
 3. Ποιό από τα παρακάτω δεν είναι λειτουργία:
 - Η χορηγία.
 - Τα θεωρικά.
 - Η εστίαση
 - Η τριηραρχία.
 4. Ο Φίλιππος Β' επιβλήθηκε ως ο αδιαφιλονίκητος ηγέτης που είχε τη δύναμη να ενώσει τους Έλληνες και να ηγηθεί του κοινού αγώνα εναντίον των Περσών:
 - Στα Λεύκτρα.
 - Στη Χαιρώνεια
 - Στη Μαντινεία.
 - Στο Κίτιο.
 5. Ποία ήταν η πρώτη μάχη του Μ.Αλεξάνδρου εναντίον των Περσών.
 - Η μάχη των Γαυγαμήλων.
 - Η μάχη της Ισσοῦ.
 - Η μάχη στο Γρανικό ποταμό.
 - Η μάχη στους Πασαργάδες.
 6. Το πολίτευμα των κρατικών μηχανισμών που δημιουργήθηκαν στις αποικίες της Δύσης ήταν κυρίως η:
 - Δημοκρατία.
 - Τυραννίδα.
 - Βασιλεία.
 - Ολιγαρχία.
- β) Να χαρακτηρίσετε ως σωστές ή λανθασμένες τις παρακάτω προτάσεις:
1. Η γραμμική β' είναι η γραφή που χρησιμοποιούσαν οι Μυκηναίοι.
 2. Η οργάνωση σε πόλεις-κράτη πρωτοεμφανίστηκε στον ελλαδικό χώρο.
 3. Το συμμαχικό ταμείο της Αθηναϊκής Συμμαχίας βρισκόταν στην Αθήνα.
 4. Ο στατήρας υπήρξε χρυσό νόμισμα.
 5. Τα θεμέλια της ιστορικής επιστημονικής συγγραφής έθεσε ο Ηρόδοτος.

6. Ως κοινή ελληνική ή κοινή είναι η μορφή της γλώσσας που διαδόθηκε κατά τους ελληνιστικούς χρόνους.

ΘΕΜΑ 2ο

α) Ποίες ήταν οι ρίζες της αντιπαράθεσης Αθήνας-Σπάρτης;
(Μονάδες 14)

β) Να αντιστοιχήσετε τα δεδομένα της στήλης Α με αυτά της στήλης Β:

Α	Β
1. Συμμαχία της Δήλου.	α. 443 π. Χ.
2. Τριακοντούταις Σπονδές.	β. 337 π. Χ. Κόρινθος
3. Θούριοι.	γ. 415-413 π. Χ.
4. Σικελική εκστρατεία.	δ. 5ος αιώνας
5. Πανελλήνια ένωση.	ε. 446-448 π. Χ.
6. Περικλής.	στ. 478 π. Χ.

ΟΜΑΔΑ Β

ΘΕΜΑ 1ο

Να αξιολογήσετε το έργο του Μ.Αλεξάνδρου, αφού λάβετε υπόψη σας το χρονικό διάστημα στο οποίο επιχειρήθηκε. Σε ποιόν τομέα κατά τη γνώμη σας, επιτεύχθηκε το σημαντικότερο έργο;

ΘΕΜΑ 2ο

Να συγκρίνετε τον αρχαίο ελληνικό αποικισμό (Β' ελληνικό αποικισμό) με τη σημερινή μετανάστευση. Να αναφέρετε ομοιότητες και διαφορές.

ΟΜΑΔΑ Α**ΘΕΜΑ 1ο**

α) Να παρουσιάσετε με συντομία το περιεχόμενο των παρακάτω όρων:

- i) Ιερογλυφική γραφή
- ii) Γραμμική Β'
- iii) Ελληνική Αλφαβητική γραφή
- iv) Κοινή Ελληνική

β) Να αναφέρετε την πορεία μεταβολής των πολιτευμάτων της πόλης – κράτους.

ΘΕΜΑ 2ο

α) Να χαρακτηρίσετε με την ένδειξη ΣΩΣΤΟ ή ΛΑΘΟΣ τις παρακάτω προτάσεις:

- i) Κούρος: Μεγάλο άγαλμα της κλασικής περιόδου με χαρακτηριστικό γνώρισμα το μείδισμα.
- ii) Γοργίας: Ο πρώτος σοφιστής που πρότεινε την Πανελλήνια Ένωση
- iii) Αιτωλική Συμπολιτεία: Παρουσίαζε στοιχεία δημοκρατικής και ολιγαρχικής οργάνωσης.
- iv) Θεωρικά: Αντίτιμο ελεύθερης εισόδου πολιτών στο θέατρο.
- v) Αγροτικός Νόμος: Προέβλεπε αναδιανομή της δημόσιας γης στους ακτήμονες.

β) Ο ρήτορας Ισοκράτης αναφερόμενος στην Ανταλκίδειο ειρήνη τη χαρακτηρίζει αισχρή και αξιοκατάκριτη. Ποιοι λόγοι δικαιολογούν αυτή την κρίση;

ΟΜΑΔΑ Β**ΘΕΜΑ 1ο**

Σε ποια συμπεράσματα σας οδηγεί η μελέτη του παρακάτω παραθέματος, στο οποίο ο Θουκυδίδης εξηγεί τον τρόπο εργασίας αλλά και το ρόλο του ιστορικού;

Ο Θουκυδίδης εξηγεί τη μέθοδο που χρησιμοποίησε για τη συγγραφή της «Ιστορίας» του

Οι αγορεύσεις που εκφωνήθηκαν από διάφορα πρόσωπα είτε στις παραμονές του πολέμου είτε κατά την διάρκειά του, ήταν δύσκολο να αποδοθούν με ακρίβεια, τόσο εκείνες τις οποίες άκουσα ο ίδιος όσο κι εκείνες που άλλοι είχαν ακούσει και μου τις ανακοίνωσαν. Γι' αυτό και, τις έγραψα έχοντας υπόψη τι ήταν φυσικό να πουν οι ρήτορες που να αρμόζει καλύτερα στην περίπτωση και ακολουθώντας, όσο το δυνατόν, την γενική έννοια των όσων πραγματικά είπαν. Για τα γεγονότα του πολέμου δεν θέλησα ν' αρκεσθώ σε πληροφορίες του πρώτου τυχόντος ούτε στην προσωπική μου αντίληψη και μόνο, αλλά έκανα προσεκτική έρευνα και για τα γεγονότα στα οποία ήμουν παρών και για τα όσα μου α:ανάφεραν άλλα. Η εξακρίβωση ήταν δύσκολη, γιατί όσοι ήταν αυτόπτες μάρτυρες των γεγονότων μου έδιναν ο καθένας τη δική του εκδοχή, ανάλογα

με τη συμπάθειά του προς τον ένα ή τον άλλο αντίπαλο. Η έλλειψη του μυθώδους από τη διήγησή μου, ίσως την κάνει λιγότερο ευχάριστη. Αλλά θα είμαι ικανοποιημένος αν το έργο μου κριθεί. ωφέλιμο από όσους θελήσουν να έχουν ακριβή γνώση των γεγονότων που συνέβησαν και εκείνων που θα συμβούν στο μέλλον, τα οποία, από την πλευρά της ανθρώπινης φύσης, θα είναι όμοια ή παραπλήσια. Έγραψα την ιστορία μου για να μείνει αιώνιο κτήμα των ανθρώπων και όχι σαν έργο επίκαιρου διαγωνισμού για ένα πρόσκαιρο ακροατήριο.

Θουκυδίδης, Α,22 μετ. Αγγ. Βλάχου.

ΘΕΜΑ 2ο

Στηριζόμενοι στις ιστορικές σας γνώσεις και στο παρακάτω παράθεμα, να επισημάνετε και να σχολιάσετε τις επαναστατικές αλλαγές που καθιέρωσε η Δωδεκάδελτος.

Η σημασία της Δωδεκάδελτου

Έχουμε λοιπόν δύο συνέπειες: Πρώτον, ο νόμος δεν παρουσιάζεται πλέον σαν αμετάβλητος και αδιαφιλονίκητος τύπος, Όντας ανθρώπινο έργο, αναγνωρίζεται ότι υπόκειται σε αλλαγές. Η Δωδεκάδελτος λέει: «Το αποτέλεσμα της τελευταίας ψηφοφορίας του λαού αποτελεί νόμο». Είναι το πλέον σημαντικό από τα κείμενα αυτού του κώδικα που έχουν απομείνει, και αυτό που επισημαίνει καλύτερα το χαρακτήρα της μεγάλης επα-νάστασης που έγινε τότε στο δίκαιο. Ο νόμος δεν είναι πλέον μια ιερή παράδοση, mos' είναι ένα απλό κείμενο lex, και εφόσον θεσπίστηκε με τη θέληση των ανθρώπων, η ίδια θέληση μπορεί να τον αλλάξει.

Δεύτερη συνέπεια είναι η εξής: Ο νόμος που αποτελούσε προηγουμένως μέρος της θρησκείας, και ήταν κατά συνέπεια πατρική κληρονομιά των οικογενειών, έγινε στο εξής κοινό κτήμα όλων των πολιτών. Ο πληβείος απέκτησε το δικαίωμα να τον επικαλείται και να προσφεύγει στη δικαιοσύνη.

Fustel de CouJanges, ο.π., σ. 466-7.